

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է . . . 120 դր. 2
Վեցամսեայ " . . . 65 "
Եռամսեայ " . . . 35 "
Մեկ ծանուցումը տալին 40 փարս է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 փարս
եւ 16 փարս կը սկսին :

Գործը երկու անգամ լրացնելու ժամանակ
Տարեկան ամեն մէկ թիւին համար 20
փարս է :
Կարգիս վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ եղէ գրութիւն, խմբագրին պիտի
ուղղուի . եւ ամեն ժամանակ ծանուցում
ընդ կողմն զայն է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 12 ՅՈՒՆԻԱՆՆԵՐ

Երկուշաբթի օրը առանձին յաւելեալ
ուսածով հրատարակած լուրերն ինչ
կայ թերթին մէջ ալ կը հրատարակենք
մեր դուրսի բաժանորդներուն համար :

ԿԱՆՏՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՌՄԱՆՈՅ ՀԻՏ

Մեզայ հինգշաբթի առտու մայրաքաղաքին Աւստրիոյ դեսպանին հետագրութիւնը կը ստանալու թէ անոն օրը յունով .
Ա, կէս օրէն երկու ժամ ետքը, Ռուսիոյ կառավարութիւնը դրով ընդունեց Աւստրիոյ դեսպան Էսթերհազի կողմին Ռեզրսուրի տարած խաղաղութեան պայմանները :

Էսթերհազի կողմն անմիջապէս այս ամենակարեւոր լուրը հեռագրով Ալեքսանտրիոյ ուր զիշերական ժամը 4 փարս հասաւ :

Մայրաքաղաքին Աւստրիոյ դեսպան Բրօքել Օսթրիական զորքերը առնելուն պէս, նոյն օրը Չարլանի կայսերական պալատը երթալով պատիւ ունեցաւ օգոստափառ Ինքնակալին ծանուցանելու, թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը առանց պայմանի ընդունեց դաշնակց տէրութեանց առաջարկութիւնները :

Փարիզէն յունով . 17/5 թուով մայրաքաղաքին Վազդիոյ դեսպանին եւ կամ հեռագրական նամակ մը վերոյիշեալ լուրը կը հաստատէ :

Կրօն, թէ Ալեքսանդրի հինգշաբթի իրիկուն եկած հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ, թէ Վրոյնի մէջ թշնամութիւնները դադար են :

Գաշնակից տէրութեանց առաջարկած եւ Ռուսիոյ ընդունած հաշտութեան պայմանները զեռ պաշտօնական կերպով ծանօթ չեն, բայց տարակոյս չկայ որ քիչ օրէն կը հրատարակվին :

Յայտնի է, որ Ռուսիոյ ընդունած հաշտութեան պայմանները զաշնագրութեան ձեւի մանրու եւ պատերազմի տէրութեանց կողմէն ստորագրվելու համար դեսպանական ժողով մը պիտի ըլլայ : Այն ժողովին մէջ պիտի սրտի վճռողական կերպով հաշտութեան պայմաններուն ամեն մանրամասն պարագաները : Մարտինք ի բոլոր սրտէ, որ այս

վճռողական որոշումը կատարեալ յաջողութեամբ ստակի :

Փարիզէն երեքշաբթի օրը նոր հեռագրական լուր մը եկաւ, որ ամեն կերպով վերոյիշեալ լուրերուն ճիշդ ըլլալը կը հաստատէ :

Գաշնակից տէրութեանց առաջարկած պայմանները Ռուսիոյ կառավարութեան ընդունված ըլլալուն լուրը մեծ ազդեցութիւն ըրաւ մայրաքաղաքին մէջ, եւ ամեն բերանը անհատաւ լի երեւցաւ ամենուն : Եւ արդարեւ իրաւացի պատճառներ կային անհատաւ լի երեւնալու : Ռուսիոյ լրագրիչներուն բերանը, դեսպանական գրութիւնները, Նիսիւրտ կողմին գիտ. 22/5 թուով հանած շքաբերականը, անկող տեսնված ամբաւ պատրաստութիւնները, պատերազմը շարունակեալ համար գաշնակից տէրութեանց եւ Ռուսիոյ ցուցցած հաստատ դիտարկութիւնը խաղաղութեան յոյսեր բոլոր վին կը վերցնէին :

Մեզոյ լրագրիչները Գերմանիան եկած խաղաղական լուրերուն վրայ ծիծաղելին ազայական երազներ հարկով . եւ թաղուհայն կառավարութիւնը 100 հազար զօրաց բանակ մը 250 պատերազմական նաւերու տղ մը կը պատրաստէր յառաջիկայ դալն համար :

Վազդիոյ լրագրիչները հանդարտով խաղաղութեան անհնարելի կը ջանային հաստատելու, եւ Գաշնակից կայսեր կառավարութիւնը զօրանոր բանակներ կը պատրաստէր Պալմիրովեզներէն Ռեզրսուրի վերաբերելու համար :

Ա. Պօլսոյ մէջ, Բ. Գրանաւազարութիւնը մեծ պատրաստութիւններ կ'ընէր նոր պատերազմներու հար : Մարտինի տէրութիւնը նոյնակ մը կը պատրաստէր Պալմիրովեզներէն համար : Երկու տէրութիւնը արեւմտեան տէրութեանց հեռագրութիւն ընելով, զօրք կը ժող. նաւատորմի կը կազմէր յառաջ դէպքերուն պատրաստ գանդակաւար : Սպանիոյ տէրութեան ալ մտեան տէրութեանց հետ միանալով ըլլալու եւրոպական լրագրիչներով հաստատութիւն կը դանկը :

Միւս կողմանէ, Ռուսալ հրայական պատրաստութիւն կ'ընէր ամեն կողմանէ իր վրայ ըլլալու յարձակումներուն դէմ գնելով, եւ քանի որ թշնամիներուն ու զօրութիւնը կը մեծնար, համեմատութեամբ ալ իր յամալիւնը կա-

ւելնար, ու զիշում չընելու որոշմանը վրայ աւելի հաստատվելու ելեւոյթ կը ցուցնէր :

Իրաց այս վիճակին նայելով, խաղաղութեան յոյսերը ամենուն մարքն հեռացած էին, եւ ընդհանրապէս կը կարծւէր, որ Աւստրիոյ տէրութեան ձեռք Ռեզրսուրի կրկնված առաջարկութիւնները չպիտի ընդունվին :

Ալեքսանդրի մէջ ալ այս կարծիքը տրգէն տիրած էր, եւ աւելի հաստատվեցաւ Ռուսիոյ կառավարութեան ամեն բերանը բռնած ընթացքով : Եւրոպական վերջին լրագրիչներուն խօսքին նայելով, Էսթերհազի կողմը դիտարկելով 26/14 փարս Ռեզրսուրի համար, հետեւեալ օրը Նիսիւրտ կողմին հետ տեսնվել էր : Այս տեսութեան մէջ իր տարած առաջարկութիւնները Ռուսիոյ կառավարութեան հաղորդելով, մինչեւ յունիս 18/6 պայմանագրով տուեր էր որ այս կամ ոչ պատտօնական մը տայ : Թէ որ մինչեւ պայմանագրով լրացած կէտը Ռուսիոյ կառավարութիւնը պատասխան չտար, կամ առաջարկութիւնները մերժէր, Էսթերհազի կողմը անմիջապէս դեսպանական յարաբերութիւններ կարելով Ալեքսանդրի դառնար :

Ռուսիոյ կառավարութիւնը երկար մը ամառելէ ու ժողովներ ընելէ ետեւ, յունիս 13/1 փարս մերժողական պատասխան մը տուեր է, որն որ անցեալ երեքշաբթի օրը Ալեքսանդրի հեռագրով Ա. Պօլսոյ հասաւ եւ անցեալ հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքին լրագրիչներուն մէջ հրատարակվեցաւ : Բայց ետքը, ինչպէս կերեւի խաղաղութիւնը յաղթելով, ամսոյս 4 փարս, (անցեալ չորեքշաբթի օրը) առաջարկութիւնները ամբողջ ընդունելու է :

Ար մնայ դիտեալ, թէ քիչ են այս ընդունված առաջարկութիւնները : Եւրոպական լրագրիչներուն խօսքին նայելով, անցեալ տարի Ալեքսանդրի դեսպանաց ժողովին մէջ առաջարկված ու քննված չորս երաշխաւորութեանց պայմաններն են, որոնց երրորդը այն ժամանակը Ռուսիայէն չընդունվելով, դեսպանախօսութիւնները չկրցան յաջողիլ : Այս անգամ նոյն առաջարկութիւնները աւելի ընդարձակ մեկնութեամբ ընդունվել են :

Առաջին պայմանն է Գանուբեան իշխանութեանց վրայ պաշտպանութիւն բանեցնելէ հրաժարիլ : Այս յօդուածը այն կերպով զրկված է կրօնի, որ Ռուսիոյ կառավարութիւնը գանդակ ընդունելով չկրնար ամենեւին ազդեցութիւն մը ունենալ Գանուբեան իշխանութեանց կարգադրութեանը վրայ օր եղած դեսպանական խորհուրդներուն վրայ : Ար

պահանջով իրմէ, որ ըլլալից կարգադրութեանց պարագայիս համար թիւն տայ առանց մասնակցելու անոնց վրայ օր եղած խորհուրդներուն եւ ըլլալից որոշմանց :

Երկրորդ պայմանն է Գանուբեան կրկն բերաններուն մէջ տեղի երկրէն քաշվել, որով իր սահմանը Գանուբեան կրկն պիտի հեռանայ, եւ Պաշտպանի մէկ մասը որ հիմա Ռուսիոյ ձեռքն է, Գանուբեան իշխանութեանց հետ պիտի խառնվի :

Երրորդ պայմանն է Սեւ ծովու զբոսանալ : Ըստ Ռուսիոյ տէրութեանը կը պարտաւորի նաւատորմիչներ նաւարաններ եւ ամաւր բերքեր շունեալու Սեւ ծովու մէջ : Միւսի քանի մը փոքր պատերազմական նաւեր պիտի ունենայ Գանուբեան բերանները նաւարկութեան ապահովութիւնը պաշտպանելու համար :

Չորրորդ պայմանն է Բ. Գրանաւազարութիւնը քանեցնելու պահանջման քէն հրաժարիլ :

Երկրորդ պայմանն է Սեւ ծովու մըն ալ կայ կրօն, բայց ինչ ըլլալու դեռ յայտնի չէ :

Ար յուսանք, որ պաշտօնական լրագրիչները քիչ օրէն այս անտուգութիւնը կը փարատեն խաղաղութեան պայմաններուն բուն օրինակը հրատարակելով :

ԳՐԱՅԵՆ ԵՎՄ ԼՈՒՐԵՐ

Մեկամիտրոքէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն, թէ ամսոյս սկիզբէն ի վեր հարաւային հովիւ շնչով ցուրտ մեղմանալ սկսել է, անանկ որ, ամսոյս 5 փարս 6 փարս դրեթէ դարնանային օդ մը կ'ընէ եղեր :

Մեկամիտրոքէն առջեւ սպասող դաշնակից Ֆրանսիայէն հասկնալ ուղեւոր թէ Պոստանիլի բերքին ծովու կողմի մարտիկները պարզված են թէ չէ, կարծաւարկութիւն մը բեր են : Բերքը անմիջապէս նաւերուն կրակին պատասխան ապ սկսելով զաշնակիցները գաղթեցուցեր են ուսրահոսութիւնը :

Գանակին մէջ զիպուսով հրդեհ պատահեր, երկու խրճիթ այրել է :

Գաշնակիցները յոյն լրտես մը ձեռք ձգելով անմիջապէս հրացանի բռներ են :

Արքէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն, թէ թշնամեաց բանակ մը տեսնվել է, որ բազմաթիւ թիւրանօթներով առաւելուն վրայէն յառաջ կը քալէ եղեր Այս լուրը անհատաւ լի կրակի, որով հետեւ Արքէն ետեւի դաշտը ընդարձակ ճահիճ (պաթաղ) մը դարձած է :

Այսու ամենայնիւ թէ որ ուսուցիչը
Արեւի վայր յարձակելու փորձ փորձեն,
չարաւար եւ քչիկնուն տարակոյս չկայ:

Գլու գուռուկն եկած լուրերը
ցուրտին վերջին աստիճան աստիճանաւ
կրճատուցանեն: Օտիք եղերքէն սկսեալ
մինչև խիտ հեռուները եւ գրեթէ բո-
լոր Օտէսայի ծոցը ստուեր է: Ետ Ծո-
վին հետ հաղորդակցութիւնները դժ-
ուարացեր են եւ դաշնակից շոգեմտները
Օտէսայի ջուրերուն մէջ պարտելէ դադ-
րեր են: Գլու գուռուկի պահանջան դու-
քերը ցուրտին շատ նեղութիւն քաշեր
են, բայց երջանկաբար ամեն պիտոյքին
յառաջացաւ հոգացված ու կարգի դը-
ված ըլլալով՝ քնաւ ազատ մնացած են:

Ռուսաց Գլու գուռուկի վայր յար-
ձակելու դիտաւորութիւն ունենալուն
վայր պարտաւ համարը տակաւին
ստոյգ չեղաւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տրայտիստն եկող վերջին շոգեմտ-
ը լուր բերաւ, թէ ուսուցիչը Հասան-
Պաշէն մեկնելու: Օսմանեան հետե-
ւակ զօրաց վաշտ մը եւ դանդ մը Պաշը
պօզուգ պահանջան դրվեր են հոն: Սո-
ղանը իւրան կողմերն ալ ուսուցիչ զօրք
չաւանդվի:

Չիւր կըրգուր միամիտ միշտ խա-
փանած ըլլալով՝ քաղաքը պաշար տանե-
լու գծուարութիւն կը քաշվի կղեր:

Ռուսերը Արարի բոլոր ամրութիւն
հետեւ անգին կղեր եւ մինչև Գլու
անցունելու գիտաւորութիւն չունին:

Արարի անձնատուր ըլլալով գերի
խնդ Ատարի փաշան, Ալիքան փա-
շան եւ ուրիշ չորս բարձրաստիճան սարք
գեկաւ. 15 ին ձամբայ կղեր են իրազեմ
կամ Մոսկա երթալու համար:

Ռուսերը Արարի պահանջան զօ-
րաց ուսուցիչը խնայելու համար, գերի
խնդ կայտարարան զօրքերը ուրիշ քա-
ղաքներ խրկեր են:

Այսու ամենայնիւ

Լարիայի նախորդ կառավարիչ Մէհ-
մետ փաշան՝ որ անցեալները Պոստայի
կառավարիչ անուանած էր, դաւառին
բնակչացը կողմէն բազմաթիւ աղերսաւ
գիրներ ի Ռուսեր կրած ըլլալուն պատ-
ճառաւ, վերադին Լարիայի ու միանգա-
մայն Կանայի կառավարիչ անուանե-
ցաւ:

Պոստայի նախորդ կառավարիչ Խուր-
շտ փաշան ալ՝ որ Մէհմետ փաշային
անցը Լարիայի կառավարիչ անուանած
էր, վերադին Պոստայի կառավարիչ ան-
ուանեցաւ:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԸՆԳՎԻԼ: Պոստայի անուն շոգեմտ մը

Չիւր կըրգուր միամիտ միշտ խա-
փանած ըլլալով՝ քաղաքը պաշար տանե-
լու գծուարութիւն կը քաշվի կղեր:

Ռուսերը Արարի բոլոր ամրութիւն
հետեւ անգին կղեր եւ մինչև Գլու
անցունելու գիտաւորութիւն չունին:

Արարի անձնատուր ըլլալով գերի
խնդ Ատարի փաշան, Ալիքան փա-
շան եւ ուրիշ չորս բարձրաստիճան սարք
գեկաւ. 15 ին ձամբայ կղեր են իրազեմ
կամ Մոսկա երթալու համար:

Ռուսերը Արարի պահանջան զօ-
րաց ուսուցիչը խնայելու համար, գերի
խնդ կայտարարան զօրքերը ուրիշ քա-
ղաքներ խրկեր են:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Չիւր կըրգուր միամիտ միշտ խա-
փանած ըլլալով՝ քաղաքը պաշար տանե-
լու գծուարութիւն կը քաշվի կղեր:

Ռուսերը Արարի բոլոր ամրութիւն
հետեւ անգին կղեր եւ մինչև Գլու
անցունելու գիտաւորութիւն չունին:

Արարի անձնատուր ըլլալով գերի
խնդ Ատարի փաշան, Ալիքան փա-
շան եւ ուրիշ չորս բարձրաստիճան սարք
գեկաւ. 15 ին ձամբայ կղեր են իրազեմ
կամ Մոսկա երթալու համար:

Ռուսերը Արարի պահանջան զօ-
րաց ուսուցիչը խնայելու համար, գերի
խնդ կայտարարան զօրքերը ուրիշ քա-
ղաքներ խրկեր են:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Չիւր կըրգուր միամիտ միշտ խա-
փանած ըլլալով՝ քաղաքը պաշար տանե-
լու գծուարութիւն կը քաշվի կղեր:

Ռուսերը Արարի բոլոր ամրութիւն
հետեւ անգին կղեր եւ մինչև Գլու
անցունելու գիտաւորութիւն չունին:

Արարի անձնատուր ըլլալով գերի
խնդ Ատարի փաշան, Ալիքան փա-
շան եւ ուրիշ չորս բարձրաստիճան սարք
գեկաւ. 15 ին ձամբայ կղեր են իրազեմ
կամ Մոսկա երթալու համար:

Ռուսերը Արարի պահանջան զօ-
րաց ուսուցիչը խնայելու համար, գերի
խնդ կայտարարան զօրքերը ուրիշ քա-
ղաքներ խրկեր են:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

Մայրաքաղաքին Պարսից դեսպանը
անցեալ չորեքշաբթի օրը երկար խոր-
հուրդ մը ըրաւ Պարսիցի ու Մոզղից
դեսպաններուն հետ:

Օգոստոսի ամիսին Կոնստանդուպոլս
կարգի Մէհմետ պատուանշանը շնորհեց
մայրաքաղաքին գաղղեական դեսպան վե-
մախյալ Պ. Թուրքիէին:

բարձր մարդասիրութեան հոգաբարձր պետի ընդ:

Թագաւորը պատասխանեց.

Տածկատանի եւ Յունաստանի մէկ մէկու հետ սիրով ընդունի վայր դրած բարձր արժեքս թէ բերրութեամբ բնութեան կուտայ ինձի այս թերը, որոնց ձեռք Վարին կայսերական վե-

ասութիւն Վարին անդ ինձի քով իրեն յայ կարգի լիարժեք դեպքան կր կարգէ: Տանկի է ինձի, որ Ձեր օրոտափառ տի-

րոջը բնարութեան անդ զիմանքի է, որ այսչափ զայն կը ցուցնէք Վարին անդ բարեկամական զգացմանը հաւատարմութեամբ ընդունի իմ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Լրբերայ զեջու Օգոստոսի ամսու ընդ:

Կարգինաց թիւերուն մէջ յայտնի ու անժխտիկ ապացոյցներով տեսանք, որ Պեր. Հիւրմիւզեանին Հասարակաց կրօնին համար մարտիակ հերձուածող վերտօնիտա տուտ եւայն ըսեր Հոռոմի թրինն է:

Օգոստոսի ամսու ընդ հարցման ուղղակի պատասխան մը տարու ըսց նէ, իր չուզած հետեւութիւններ յառաջ պիտի գան, այսինքն կամ Հասարակաց եւ Հոռոմի եկեղեցիներուն մէջ հասարակութեամբ արտաբերուած հոգեբանական խօսքը հաստատուի համար պիտի որոտարի ըսեր, թէ Հոռոմի Միտիթիանաց ստուծիւններն խաբ վերով կարգած է. կամ Պեր. Հիւրմիւզեանին Հայոց կրօնին ընդ ընդ ընդ նամանկը Հոռոմի չարչարով մեկնելու համար արտաբերութիւն կայ պիտի ըսէ եւ իրօքը եւս անու. վան զի Հասարակաց հերձուածող կողմէն համար պիտի որ հաւատայ կական վարդապետութեանց մէջ Հոռոմի տարբերութիւն ունենան, ապա թէ ոչ Հոռոմի կարծի ու սխալած եւ տղտութեամբ մործ է լոյր խաւար եւ ճշմարտար սովորելով:

Իր ստուծին հարցման Օգոստոսի տե պատասխանը հարկաւ եւ անպիստ այս երկուքն մէկը պիտի ըլլի: Բայց ինչպէս որ նախնիքս թիւի խուս մէջ տեսանք, Օգոստոսի հերձուածող անդ մէկն ալ չըսելու համար փաւտաի ճամբայ փնտաւր է հաստատել զերով թէ Պեր. Հիւրմիւզեանին այոց համար հերձուածող ու մարտիակ սերուն Հոռոմ համալիս չէ: Բայց է որ մեր հարցմանը պատասխանը չէ տուած:

Եւս կէտը հաստատելիս ետեւ անցնիք մեր երկրորդ հարցման պատասխանը քննելու:

Օգոստոսի իր նոյ. 16 թուոյն մէջ կրես 311 ըսեր էր, թէ Հայոց եկեղեցին հասարակ մասն հերձուածող կամ հերձուածող կու չընէր: Եր եկեղեցոյն վարդապետութեանց տեղեւեակ չուանէր եւ հասարակ է:

Եւս խօսքին վրայ մեր ալ հարցուցեր էինք Օգոստոսի հերձուածողին, թէ Պեր. Հիւրմիւզեանին համար թէ Հայոց եկեղեցոյ վարդապետութեանց տեղեւեակ է:

Եւս հարցմանը պատասխան ալ

աւջինն վար չմար: Օգոստոսի նախնիքն է հաստատելու, թէ Վար. Հիւրմիւզեանին համար չկար ըսել որ Հայոց եկեղեցոյ վարդապետութեանց տեղեւեակութիւն չունի, որովհետեւ Վարին վարդապետութեան մէջ կը ըսելու է, եւ այն վարդապետութեան է, որ իր լիարժեքութեամբ արժանի դասակարգ անձինքը Հայոց եկեղեցոյ ընդունելու կը չուզէր: Հարկաւ Պեր. Հիւրմիւզեանին ալ նոյն զրքերուն միջոցաւ Հայոց եկեղեցոյն ի սկզբանէ անտի ճանչցած ու հաստատուած վարդապետութեանց տեղեւեակ ըլլալու է:

Եւս խօսքին կը կարծիք, որ Օգոստոսի վերջին շրջան այն խօսքը թէ Հայոց եկեղեցին հասարակ մասն հերձուածող կամ հերձուածող չէր չուանէր: Եւս խօսքին հերձուածող անտիք ըլլալը Օգոստոսի հերձուածող անտիքն ու խառնակներն է, հետեւաբար այն խօսքը եւս անտի է: Բայց եկու տես, որ Օգոստոսի մեր հարցմանը նման կողմ խօսքերը այնպիսի սերտ կապակցութիւն մը ունեն մեկմեկու հետ, որ մէկը ջրի նէ միւսինն ալ կը ջրին. Օգոստոսի ուղեր է ստոր ստաջըն առնուլ:

Եւս աւջին հարցման պատասխանին մէջ ըսած էր, թէ Հայոց համար հերձուածող կամ հերձուածող չէր չուանէր: Եւս խօսքին հերձուածող անտիք ըլլալը Օգոստոսի հերձուածող անտիքն ու խառնակներն է, հետեւաբար այն խօսքը եւս անտի է: Բայց եկու տես, որ Օգոստոսի մեր հարցմանը նման կողմ խօսքերը այնպիսի սերտ կապակցութիւն մը ունեն մեկմեկու հետ, որ մէկը ջրի նէ միւսինն ալ կը ջրին. Օգոստոսի ուղեր է ստոր ստաջըն առնուլ:

Եւս աւջին հարցման պատասխանին մէջ ըսած էր, թէ Հայոց համար հերձուածող կամ հերձուածող չէր չուանէր:

Կարծեք այս շարք կրանք ըսել թէ, որովհետեւ Հայոց եկեղեցին բաւեր զորձանքով հերձուածողութիւնն ու հերձուածողութիւնը այս բաւերուն չէ սեփակուած, այսինքն Հայոց եկեղեցին հերձուածող ու հերձուածող չէ ըսած, կարելի է որ Հայոց համար նախատած ժամանակը միայն այնպիսի Հայոց կը նայի, որ զիտութեամբ կամ անզիտութեամբ իրենց եկեղեցոյն արտաբերութեան հակառակ կողմ ծուռ ու սխալ վարդապետութիւններ մէջ մարտիակ են. եւ ստանի մարտիակ ինչպէս որ ընդ ազգայ անանի ալ մեր մէջ գտնուող չկարող ուրաջով: Բայց ստանի քանի մը հարցի կամ (քննարկան խօսքեր) քանի մը հարցի հարցի կամ (քննարկան խօսքեր) ներով հերձուածողութեան ու հերձուածողութեան անտիք բարձր ազգայ պարզութեամբ անհրաւիրութիւն է: Եւս ստանի ըսելու է, որ Հայոց եկեղեցոյն համար ինչ պիտի ըսէ. Հայոց եկեղեցին ըսելու բարձր հարձուածողութեամբ ժողովուրդ ըսել է: Եւս խօսքին Պեր. Հիւրմիւզեանը բարձր Հայեր հերձուածող են ըսելու է: Հայոց եկեղեցին հերձուածող է ըսած կը ըսց, եւ անժամանակը սա երկու բանն մէջ հաստատել պիտի կը ըսց: Եւս Հայոց եկեղեցական զրքերուն մէջ հերձուածողութիւն գտնուով մեզ յուսնելու են, եւ այն զիքերը իրենց եկեղեցիներն վերջնական անտիք տեղ իրենց ուղղակիտ երեւցած զիքերը գտնելու են. կամ ըսելու է, թէ Հայերը անտիք մէկն միտարմութեամբ իրենց եկեղեցոյն նախնի դաստաւութեան թողուցնող նոր դաստաւութիւն մը համար են:

Եւս երկու խօսքին դաստաւութիւնը տեսնելով, Պեր. Հիւրմիւզեանը չէ համարձակել Հայոց եկեղեցին հերձուածող ու հերձուածող է ըսելու, ինչպէս նաեւ Միտիթիանայ Վարին անտի խառնակներ զրքերն է: Եւս երկու խօսքին ընդ կրկնու ընել. այլ միայն կրկնու կրկնու թէ այս օրոտա օրոտա Հայերը հերձուածող են: Եւս կը կարծիք ալ սխալը մէկ է: Թէ որ մարտիակ չէ

տակ հասարակութեան կրկնու են, այս օրոտա օրոտա կամ թէ կը օր օր են, Հայոց մէկ մար, կամ շարք ալ ըսելու է: Եւս Հերձուածողութեան մէջ ինչպէս են կրկնու ըսել: Բայց ստանի զորձանք բաւերուն սահման չուանէր. Հայերը ըսելով բարձր ազգայ հարձուածողութեամբ միայն յուսնելու անհրաւիր է: Եւս թէ որ միտարմութեան ըսելու Հայոց համար ըսել է նէ, Պեր. Հիւրմիւզեանին Հայոց եկեղեցին հերձուածող է ըսելու համարձակելու եւ վերջին ալ միտարմութեան այս օրոտա օրոտա բաւերը զորձանքով անտիք խօսքին սահման չուանէր ինչպէս յառաջ եկած է:

Եւս խօսքերուն մէջ զիտարմութեան շարքութեան արժանի կէտ մը կայ:

Օգոստոսի Պեր. Հիւրմիւզեանին Հայոց կրօնը պատարակելու վայելուչ պատճառ մը չկարող զանալ, պատարակելու է կարծիք ըսելու, թէ կարելի է որ Պեր. Հիւրմիւզեանը Հայոց կրօնը նախատարով միայն այնպիսի Հայոց կը նայի, որ իրենց եկեղեցոյն ստիճացուածին հակառակ ծուռ ու սխալ վարդապետութիւններուն մէջ մարտիակ են. եւ ստանի մարտիակ մեր մէջն ալ գտնուող չուանէր. հետեւաբար անհրաւիրութիւն է ըսելու հայերը նախատել: Եւս ալ այս խօսքը ընդարձակելով, Միտիթիանայ խրատ կուտայ, որ երբ հարձուածող չէր անտիքը կուտանէ, կրկնու ըսելու է այս օրոտա օրոտա կամ երբ եւ իցէ Հայոց մէկ մար կամ (չորս ու ըսելու է ծուռ չուանէ) երկուքն ունենէր մէկ ինչպէս են: Եւս կը պահանջէ, որ իրենց զորձանք բաւեր սահման չուանէր, այսինքն, Օգոստոսի հերձուածողութեան ու խօսքին մէջ մարտիակ են, ըստ որում միտարմութեան հակարակութեան համար կրկնու ըսելու է, թէ այս օրոտա օրոտա կամ երբ եւ իցէ Հայոց մէկ մար կամ շարք հերձուածողութեան մէջ ինչպէս են: Թէ որ ստանի չէ նէ, ինչպէս համար Պեր. Հիւրմիւզեանը չէ համարձակել Հայոց եկեղեցին հերձուածող է ըսելու, եւ վերջին ալ միտարմութեան այս օրոտա օրոտա ըսելով անտիք խօսքին սահման չուանէր է:

Եւս խորհրդածողութիւններուն ըսելու չուանէր. Պեր. Հիւրմիւզեանին ալ կը համար անտիք, եւ կարելի է որ Օգոստոսի այս խօսքին իրաւունքը ճանչաւով, այսու հետեւ Հայոց վրայ խօսելու ըլլայ նէ, բացառութիւններ կրնէ ըսելով, թէ Վարդապետան Հայոց մեծ մարտ այս օրոտա օրոտա կամ երբ եւ իցէ հերձուածողութեան մէջ ինչպէս են: Միտարմութեան ուղղակիտներ ալ կան, բայց դրձուարդաբար ընտրու են: Եւս ընտրու ուղղակիտներուն ինչպէս նաեւ մարտիակներուն որոնք ըլլալը Օգոստոսի հերձուածողին կրկնու ստուգիլ: Եւս խօսքը անտիք ըլլալու է:

Եւս ըստաւոր բացառութիւններն ընտրելու եւ Հայոց եկեղեցոյն համար հերձուածողութեան անտիք բացառութիւն մեծազոյն մասին համար իրաւացի ըլլալը հաստատելիս ետեւ, Օգոստոսի հերձուածող կը հերձուածող: Պեր. Հիւրմիւզեանին Հայոց եկեղեցոյ հասարակութեան ու դաստաւութեան տեղեւեակ ըլլալուն վրայ որպէս որ կարծիք կրկնու են, Վարդապետան Միտիթիանայ անտիքն համար այս կարծիքը չկարող ընտրելու յայտնի է: Եւս վրայ կան քանի մը հարցմանը պատասխաններն են: Եւս վրայ պատասխաններն կրկնու հարձուածողութեան Հայոց եկեղեցոյն համար հերձուածող է ըսելու չուանէր զիտարմութեան զանալ ըսելու է: Եւս վրայ պատճառ ալ կրկնու անտիք:

Եւս խօսքը էր Օգոստոսի, թէ Պեր. Հիւրմիւզեանին համար չէր կրկնու ըսել թէ Հայոց եկեղեցոյ հասարակ

ու վարդապետութեանց տեղեւեակ թիւն չունի: Եւս ալ կրկնու թէ տեղեւեակութիւն ունենալուն վրայ կարծիք կրկնու, եւ Հայոց եկեղեցոյն համար հերձուածողութեան չարձուածողութեան զանալ ըսելու է: Եւս կրկնու հասարակ խօսքերն օրն է մեր հարցմանը պատասխանը, առաջինն է թէ ետեւինք:

Բայց անտիք, թէ ինչ են այն քանի մը հարցմանը որոնց պատասխաններն պիտի հասարակելու է Պեր. Հիւրմիւզեանին Հայոց եկեղեցոյն համար հերձուածողութեան ըսելու չարձուածողութեան զանալ ըսելու է: Եւս կրկնու համար Վարդապետան Միտիթիանայ անտիք անտիք ըսելու է, որ օրինակի համար պատարակի արարողութիւններն ու ազգութիւններն մէջ որ յուսնուց մէջ անտիքն են, փոփոխութիւն կրկնու. Իրքը Եւսուոյ կարգալից ժամանակը ժամարտին ծածուկ կարգալից ազգութիւն մէջ արարողութիւններն կրկնու:

1. Ինչպէս համար Վարդապետան Միտիթիանայ անտիք անտիք ըսելու է, որ օրինակի համար պատարակի արարողութիւններն ու ազգութիւններն մէջ որ յուսնուց մէջ անտիքն են, փոփոխութիւն կրկնու. Իրքը Եւսուոյ կարգալից ժամանակը ժամարտին ծածուկ կարգալից ազգութիւն մէջ արարողութիւններն կրկնու:

2. Ինչպէս համար Վարդապետան մէջն արարողութիւններն ու իրենց ժամարտիքին մէջ այնպէս տարբերն:

3. Ինչպէս համար մեր Մ. Զոհան Օգոստոսի հարցման անտիքն որ Մ. Մարտի խորհրդանի վրայ թիւարդ հին ժամանակի ի վեր Հայոց եկեղեցին կը ածուէ, իրենց օրացոյցին մէջն դուրս ձգել են, եւ Եւրոպային շարժուած Վարդապետան կրկնու խօսքին մէջ անտիքն արդոց կարգը չեն դրեր:

Եւս նման ուրիշներ ալ կը գտնուին կողմ, որոնք չարձուածող յառաջ չեն դար, այլ իրենց թիւարձուածող հետ վերջին ճանձրանալով նոր վերջին զորձանքը զիտարմութեան յառաջ եւ կամ կրկնու. թէ որ ուրիշ պատճառ ալ կայնէ Օգոստոսի յայտնի չէ կողմ:

Եւս զարմանալ, թէ Օգոստոսի արդոց հերձուածող Միտիթիանայ այս երկրորդական անտիք անտիքութիւններն միայն յիշու է, ու զիտարմութեան խօսքը չէ ըսեր. այսինքն Հայաստանաց եկեղեցոյ հասարակութեան մէջ փոփոխութիւն մարտիակն, որ հաւատայ կական վարդապետութեան կը վերաբերի. Եւս հարցին ի դէմս Արդոյն Եւսուոյ չէր ըսել Եւսուոյ կողմ արարողական ինչպէս հաւատայ կական վարդապետութեան կը վերաբերի. Եւս հարցին մէջ Վարդապետան Միտիթիանայ մէջ Վարդապետան Միտիթիանայ խօսքը փոփոխութիւն ու Միտիթիանայ անտիքն արդոց ընտրելին, եւ թիւարձուածող շատ փոփոխութիւններ որ մեզ անտիքն են: Եւս հարցին, Միտիթիանայ այս փոփոխութիւնները Հոռոմի եկեղեցոյն վարդապետութեանց համաձայնելու եւ հերձուածողութեան վրայ կամ անտիք անտիքն ազատելու համար ըսած են: Եւս մեր յիշած զիտարմութեան խօսքը ինչպէս չէ ըսեր Օգոստոս: Եւս ինչ որ վրայ կը թէ Հայոց եւս հասարակութեան կեղեցիներն ու հասարակութեան կեղեցիներն մէջ անտիքն արդոց ընտրելին, եւ թիւարձուածող խօսքը ինչպէս չէ ըսեր Օգոստոս: Եւս ինչ որ վրայ կը թէ Հայոց եւս հասարակութեան կեղեցիներն ու հասարակութեան կեղեցիներն մէջ անտիքն արդոց ընտրելին, եւ թիւարձուածող խօսքը ինչպէս չէ ըսեր Օգոստոս:

Եւս մեր յիշած զիտարմութեան խօսքը ինչպէս չէ ըսեր Օգոստոս: Եւս ինչ որ վրայ կը թէ Հայոց եւս հասարակութեան կեղեցիներն ու հասարակութեան կեղեցիներն մէջ անտիքն արդոց ընտրելին, եւ թիւարձուածող խօսքը ինչպէս չէ ըսեր Օգոստոս: Եւս ինչ որ վրայ կը թէ Հայոց եւս հասարակութեան կեղեցիներն ու հասարակութեան կեղեցիներն մէջ անտիքն արդոց ընտրելին, եւ թիւարձուածող խօսքը ինչպէս չէ ըսեր Օգոստոս:

Եւս մեր յիշած զիտարմութեան խօսքը ինչպէս չէ ըսեր Օգոստոս: Եւս ինչ որ վրայ կը թէ Հայոց եւս հասարակութեան կեղեցիներն ու հասարակութեան կեղեցիներն մէջ անտիքն արդոց ընտրելին, եւ թիւարձուածող խօսքը ինչպէս չէ ըսեր Օգոստոս:

